

SAMBIAN KUIVASANITAATION KEHITTÄMISHANKE (ZASP)

(2006–2008)

Taustaa

Asianmukaisten käymälöiden puute vaikeuttaa elämää monella eri tasolla. Käymälöiden puute yhdistettynä puhtaan juomaveden puutteeseen, yksipuoliseen ravintoon ja huonoihin pesumahdollisuuksiin aiheuttaa terveysongelmia, jotka tappavat ja sairastuttavat vuosittain miljoonia ihmisiä. YK:n vuosituhattavoitteisiin sisältyvä sanitaation puutteesta kärsivien määrän puolittaminen vuoteen 2015 mennessä on edennyt hitaasti. Kaupungistuminen ja slummiutuminen huonontavat tilannetta entisestään.

Vesihuoltohankkeita on maailmalla tehty suhteessa enemmän kuin sanitaatiohankkeita vaikka useissa tapauksissa sanitaatiohankkeilla saataisiin parempia terveysvaikutuksia. Veden ja sanitaation yhteishankkeet ovat onneksi yleistymässä sillä sanitaation tärkeys on alettu tunnustaa. Hankkeisiin tulisi aina sisällyttää myös terveyskasvatusta sillä hygieniatavat vaikuttavat ratkaisevasti tautien esiintymiseen ja leviämiseen. Esimerkiksi käsienspesulla voidaan vähentää ripulitapauksia jopa 35 %.

Hankealue

Sambia sijaitsee sisämaassa, eteläisen Afrikan keskiosassa. Maan pinta-ala on noin 750 000 km² ja asukkaita on noin 11 miljoonaa. Maa on pääosin ylätasankoa ja kasvillisuus on etupäässä puusavannia tai harvapuista metsää. Hanke-alue, Kaloko, sijaitsee Copperbeltin provinssissa, 70 km Ndolasta etelään. Sen pinta-ala on noin 260 km² ja sen 11 kyläkeskittymää asuttaa noin 10 000 ihmistä.

Vesi- ja sanitaatiotilanne nyt

Alueella tehdyn kartoituksen mukaan noin 66 % asukkaista käytti avoimia kuoppakaivoja, jokia tms. vesilähteinään ja 34 %:lla oli käytettävissään turvallinen vesilähde (porakaivo tai syvä kuoppakaivo).

Noin 58 %:lla asukkaista ei ole käytössään käymälöitä. Kuoppakäymälöitä käytti noin 40 % ja VIP-käymälää noin 2 % asukkaista. Kouluilla on vaihteleva määrä käymälöitä.

Osassa kyläkouluista ei niitä ole lainkaan, Kalokon koulussa VIP-käymälöitä tehty viime vuosina muutamia. Niissä on kuitenkin ilmennyt ongelmia esimerkiksi hajujen ja karpästen kanssa.

Käymäläseura Huussi ry. - Global Dry Toilet Club of Finland

Hankkeen tavoitteet ja toteutus

Hankkeen päätavoitteena on kehittää alueen sanitaatio- ja hygieniaolosuhteita ihmisille ja ympäristölle turvallisemmaksi. Käymälöitä rakennetaan ensisijaisesti alueen kouluille, joissa tarve on suurin. Hygieniakoulutusta annetaan erilaisilla osallistavilla menetelmillä, kuten draamateatterin avulla. Koulutusten piiriin pyritään saamaan mahdollisimman paljon asukkaita.

Rakennettujen käymälöiden ja hygieniakasvatuksen toivotaan toimivan alkusysäyksenä hygieenisen käymäläkulttuurin luomiseksi. Tavoitteena on innoittaa asukkaat rakentamaan toimivia kuiva-käymälöitä perheilleen. Pyrkimyksenä on myös lisätä käymäläjätteen käyttöä lannoitteena ja siten parantaa viljelyolosuhteita alueella. Käymäläjätteen hyödyntämistä tutkitaan ja sen käyttöä testataan. Samalla hälvennetään mahdollisia epäluuloja käymäläjätteen käyttöä kohtaan.

Olellainen osa projektia on sanitaatiohankkeen toimintamallin luominen. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, miten paikallinen kulttuuri otetaan huomioon sekä koulutuksia että käymälöitä suunniteltaessa. Hankkeiden toteutus on usein kompastunut juuri kulttuurisiin esteisiin, monissa paikoissa kun sanitaatiosta ei edes haluta keskustella. Tärkeää on myös kehittää hyviä menetelmiä käymälöiden rakentamiseen paikallisista materiaaleista. Käymälöiden hoitoon ja lopputuotteen (kompostin/mullan) hyödyntämiseen tehdään selkeät toimintaohjeet. Hankkeista saatujen kokemusten sekä niissä tuotettujen materiaalien toivotaan innostavan myös muita organisaatioita sanitaatiohankkeiden lisäämiseen.

Hankkeen päärahoitus on saatu ulkoasiainministeriöltä, käymäläseura vastaa 15 % omavastuuosuudesta. Vuonna 2006 tehdään tarvittavat esiselvitykset nykytilasta ja rakentamiskohteista. Vuosina 2007–2008 rakennetaan käymälöitä, annetaan hygieniakoulutusta sekä testataan käymäläjätteen käyttöä lannoitteena. Paikallisena yhteistyökumppanina toimii Kaloko Trust Zambia (www.kalokotrust.org).

Yhteystiedot

Hankekoordinaattori, Sari Huuhtanen, e-mail: sambia@huussi.net, puh: 0500 953 357.
Kaikki hankkeesta osoitteessa: www.huussi.net

Hanketta voi tukea suurin lahjoituksin. Tilinumero: 510400-265201, tekstikenttään: lahjoitus.

Etsimme myös huussikummeja pitkäaikaiseen yhteistyöhön! Kysy lisää hanketyöntekijältä!

Kaikki joukolla tekemään terveempää ja turvallisempaa maailmaa!

Yhteistyökumppanit:

Metsäpirtin Nurmikkomulta – www.helsinginvesi.fi

